

Ο βουλευτής Πειραιά καθηγητής κ. Κώστας Σημίτης έκανε την ακόλουθη δήλωση :

Το σχέδιο νόμου αποτελεί ως προς το θέμα της αναλογίας ένα πολύ θετικό βήμα. Η μελλοντική Βουλή θα αντικατοπτρίζει τη θέληση των ψηφοφόρων όπως εκφράστηκε με την ψήφο τους πολύ πιο πιστά απ'ό,τι προηγούμενες Βουλές. Η αρχή της αναλογίας δεν έχει εφαρμοσθεί όμως στο μέτρο που τούτο θα ήταν δυνατό. Ο πιο σημαντικός περιορισμός προκύπτει από το "σύν ένα".

Σύμφωνα με το σχέδιο νόμου ένα ποσοστό ψήφων υψηλότερο του 46% δίνει σε ένα κόμμα την πλειοψηφία στη Βουλή για ν'αποφευχθούν συνεχείς κυβερνητικές κρίσεις. Το ισχύον εκλογικό σύστημα, όπως έδειξε το παράδειγμα των τελευταίων εκλογών, εξασφάλιζε στο πρώτο κόμμα απόλυτη πλειοψηφία εδρών με ένα ποσοστό ψήφων υψηλότερο του 45%. Ποιά επιχειρήματα δικαιολογούν σήμερα την εγκατάλειψη αυτού του συστήματος και την αντικατάστασή του με ένα σύστημα που δίνει απόλυτη πλειοψηφία εδρών με μόνο 1% ψήφων επιπλέον. Νομίζω, ότι δεν υπάρχουν. Η προτεινόμενη λύση οφείλεται στη πολιτική εκτίμηση της συγκυρίας και γι'αυτό δεν είναι πειστική λύση.

Η ευρύτερη εφαρμογή της αρχής της αναλογίας δικαιολογείται γιατί η χώρα έχει μπει σε μία νέα φάση πολιτικών και κοινωνικών εξελίξεων. Μετά το 1974 η γρήγορη αντιμετώπιση των συνεπειών της δικτατορίας και η χωρίς καθυστέρηση χάραξη μιάς πολιτικής στα εθνικά θέματα μπορούσαν να υποβοηθηθούν σημαντικά από μονοκομματικές κυβερνήσεις. Σήμερα τα προβλήματα είναι άλλης μορφής και πιο σύνθετα. Είναι προβλήματα δημιουργίας συναίνεσης για βασικούς στόχους ανάπτυξης, ιεράρχησης προτεραιοτήτων για την επίτευξη του εκσυγχρονισμού. Χρειάζεται συμφωνία περισσοτέρων κοινωνικών ομάδων και πολιτικών παρατάξεων. Μονοκομματικές κυβερνήσεις δεν είναι πολλές φορές σε θέση να αντιμετωπίσουν αποφασιστικά ευρύτερα κοινωνικά προβλήματα. Αναλογιζόμενες τις

αντιδράσεις, το πολιτικό κόστος και τον κίνδυνο απώλειας της αυτοδυναμίας τους διστάζουν, υπαναχωρούν και συντηρούν μία αποτελματωμένη κατάσταση. Παράδειγμα προβλημάτων που απαιτούν ευρύτερη κοινωνική συναίνεση είναι η κοινωνική ασφάλιση και η αναμόρφωση της δημόσιας διοίκησης. Η αρχή της αναλογίας και η συνακόλουθη δημιουργία ευρύτερων συμφωνιών και συμμαχικών κυβερνήσεων ανταποκρίνεται στις ανάγκες της σημερινής φάσης της ανάπτυξής μας. Επομένως δεν έχουν έννοια οι περιορισμοί στην αρχή της αναλογίας. Το "συν ένα" πρέπει να καταργηθεί. Η κατάργηση του "συν ένα" όμως περιέχει κινδύνους. Δημιουργεί γι' αυτό και ευθύνες. Συμμαχικές κυβερνήσεις δεν συμβαδίζουν με προσωπικούς και κομματικούς εγωισμούς, παράλογες αξιώσεις και αδιαφορία για τις επιπτώσεις συνεχών αντιπαραθέσεων. Ένα πιο σύγχρονο εκλογικό σύστημα απαιτεί και νέο ήθος και ύφος πολιτικής διαμάχης. Αν τα κόμματα που θα κληθούν να βρούν λύσεις δεν μπορέσουν να δημιουργήσουν τις αναγκαίες συναινέσεις ο κίνδυνος να οπισθοδρομήσουμε στον αυταρχισμό θα είναι μεγάλος.

Ο εκλογικός νόμος επαναφέρει τον σταυρό προτίμησης. Αυτό αποτελεί οπισθοδρόμηση. Ο ψηφοφόρος όταν εκφράζει την προτίμησή του με το σταυρό δεν κρίνει κατά κανόνα με βάση τις ικανότητες των υποψηφίων να προωθήσουν ορισμένο πολιτικό πρόγραμμα. Αποφασίζει να υποστηρίξει ορισμένο πρόσωπο μεταξύ άλλων γιατί έχει βοηθηθεί ο ίδιος ή η οικογένειά του από τον υποψήφιο, γιατί ελπίζει ότι θα μπορέσει ο υποψήφιος να τον εξυπηρετήσει όταν εκλεγεί, γιατί τον γνωρίζει, γιατί έχει ακούσει το ονομά του, γιατί έχει επηρεασθεί από την προεκλογική διαφήμιση. Ο σταυρός συνέτεινε στο ρουσφέτι. Ο σταυρός συντήρησε την παρουσία ορισμένων οικογενειών στην πολιτική επί πολλές δεκαετίες. Ο σταυρός βοήθησε να προβληθούν πολιτικά εκείνοι που δαπανούσαν τα περισσότερα χρήματα για να εκλεγούν. Η λίστα αποτέλεσε πρόοδο. Η λίστα έπρεπε να συνοδευτεί όμως και με μία σειρά από άλλες εξελίξεις που να εξασφαλίζουν περισσότερη αξιοκρατία όπως δυνατότητα αξιολόγησης του έργου των βουλευτών από τα μέλη της οργάνωσης,

επιλογή των υποψηφίων από τις κομματικές συνελεύσεις της εκλογικής περιφέρειάς τους. Όλα αυτά δεν έγιναν. Ο σταυρός μοιάζει γι' αυτό αναγκάιο κακό, ένα από τα λίγα μέσα που έχει ο πολίτης για να επηρεάσει τις αποφάσεις. Με την επαναφορά του σταυρού κάνουμε ένα βήμα πίσω επειδή το βήμα μπροστά έμεινε ανολοκλήρωτο. Είναι λοιπόν σκόπιμο έστω και την τελευταία στιγμή να γίνουν οι αναγκαίες τροποποιήσεις στο σχέδιο νόμου για να μην ισχύσει το σύστημα του σταυρού προτίμησης όπως παλιά. Χρειάζονται ρυθμίσεις που θα περιορίσουν τις τοπικές και προσωπικές δεσμεύσεις, και θα ενισχύσουν την παρουσίαση προγραμμάτων και πολιτικών θέσεων στον εκλογικό αγώνα. Μόνη δυνατή και επιβεβλημένη λύση είναι η καθιέρωση της πολυσταυρίας ή τουλάχιστον της δισταυρίας σε περιφέρειες με 5 βουλευτές και άνω. Έτσι τουλάχιστον θα δοθεί στον ψηφοφόρο η δυνατότητα να επιλέξει πέρα από τον τοπικό παράγοντα και ένα υποψήφιο με ευρύτερη κομματική δραστηριότητα και προβολή.

Η κυβέρνηση έχει ευθύνη για τον εκσυγχρονισμό της πολιτικής ζωής. Πρέπει να κάνει ένα αποφασιστικό βήμα προς αυτή την κατεύθυνση καταργώντας τη διάταξη για το "σύν ένα" και τροποποιώντας τη ρύθμιση για το σταυρό προτίμησης.